

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi merenkulun ympäristönsuojelulain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta sekä Hongkongin yleissopimuksen, MARPOL-yleissopimuksen liitteiden muutosten ja Lontoon pöytäkirjan liitteiden muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi merenkulun ympäristönsuojelulain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta sekä Hongkongin yleissopimuksen, MARPOL-yleissopimuksen liitteiden muutosten ja Lontoon pöytäkirjan liitteiden muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi (HE 178/2024 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Eduskunta-aloite

Esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt seuraavan aloitteen:

- Lakialoite LA 17/2023 vp Pauli Aalto-Setälä kok ym.: Lakialoite laiksi merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- kansanedustaja Pauli Aalto-Setälä, eduskunta
- neuvotteleva virkamies Laura Sarlin, liikenne- ja viestintäministeriö
- budjettineuvos Panu Kukkonen, valtiovarainministeriö
- ylitarkastaja Eeva Havas, sisäministeriö, rajavartio-osasto
- hallitussihteeri Sirkku Jaakkola, ympäristöministeriö
- erityisasiantuntija Milka Parviainen, ympäristöministeriö
- erityisasiantuntija Cea Mittler, Liikenne- ja viestintävirasto
- ylitarkastaja Anu Onjukka, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- tekninen johtaja Tero Hänninen, Arctia Oy
- kestävän kehityksen päällikkö Andreas Slotte, Helsingin Satama Oy
- Senior Engineer Mikko Vartiainen, Wärtsilä Oyj Abp
- toiminnanjohtaja Sari Turkkila, Suomen Laivameklarit ry
- apulaisjohtaja Kirsti Tarnanen-Sariola, Suomen Satamat ry
- erityisasiantuntija Mats Björkendahl, Suomen Varustamot ry
- toiminnanjohtaja Merja Salmi-Lindgren, Suomen Vesitiet ry

Valiokunnan mietintö LiVM 13/2024 vp

- toimitusjohtaja Jarkko Pajusalo, Venealan Keskusliitto Finnboat ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Suomen ilmastopaneeli
- Ahvenanmaan maakunnan hallitus
- Finnlines Oyj
- HaminaKotka Satama Oy
- Langh Ship Oy Ab
- Wasaline
- Viking Line Abp
- Suomen Biokierto ja Biokaasu ry
- Suomen Sisävesiliitto – Insjöfartsförbundet ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Lappeenrannan satama
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry

HALLITUKSEN ESITYS JA EDUSKUNTA-ALOITTEET

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi merenkulun ympäristönsuojelulakia, aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annettua lakia, alusturvallisuuden valvonnasta annettua lakia, jätelakia, ympäristönsuojelulakia ja sakan täytäntöönpanosta annettua lakia. Lisäksi ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi turvallisesta ja ympäristön kannalta asianmukaisesta aluskierätyksestä tehdyn Hongkongin kansainvälisen yleissopimuksen sekä alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä vuonna 1973 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen ja siihen liittyvän vuoden 1978 pöytäkirjan eli niin sanotun MARPOL-yleissopimuksen ja jätteen ja muun aineen mereen laskemisen aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä tehdyn vuoden 1972 yleissopimuksen vuoden 1996 pöytäkirjan eli niin sanotun Lontoon pöytäkirjan liitteisiin viime vuosina tehdyt lainsäädännön alaan kuuluvat muutokset.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmaan perustuen merenkulun ympäristönsuojelulakiin ehdotetaan alusten rikkipesureiden pesuvesien ja pesureiden erotteleman lietteen päästökieltoa ja harmaan veden eli aluksen suihkuista, pesukoneista ja keittiöistä peräisin olevan veden päästökieltoa Suomen aluevesille. Voimassa olevaa käymäläjätevesien päästökieltoa tiukennettaisiin siten, että jatkossa käsitellyn käymäläjäteveden päästäminen alukselta veteen olisi kielletty Suomen aluevesillä.

Osana merenkulun ympäristönsuojelulakiin ehdotettavia muutoksia uusiutuvien ja vähähiilisten polttoaineiden käyttöä meriliikenteessä koskevan EU:n asetuksen säännöksiä täydennettäisiin kansallisesti. Asetus edellyttää toimivaltaisen viranomaisen nimeämistä ja asetuksen mukaisista seuraamuksista säätämistä. Lisäksi ehdotetaan, että Suomessa otettaisiin käyttöön asetuksen sallimalla tavalla niin sanottu saaripoikkeus.

Valiokunnan mietintö LiVM 13/2024 vp

Samalla merenkulun ympäristönsuojelulakiin lisättäisiin satamien pitäjille velvoite varmistaa maasähkön tarjonta vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönottoa koskevan EU:n asetuksen mukaisesti.

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Hongkongin yleissopimuksen sekä lain yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Koska yleissopimus on sekasopimus, joka sisältää sekä Euroopan unionin että jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvia määräyksiä, eduskunnan hyväksyntää haetaan vain siltä osin, kuin yleissopimus kuuluu Suomen toimivaltaan. Esityksessä ehdotetaan lisäksi yleissopimuksen edellyttämien muutosten tekemistä merenkulun ympäristönsuojelulakiin, aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisuudesta käytöstä annettuun lakiin, alusturvallisuuden valvonnasta annettuun lakiin, jätelakiin ja ympäristönsuojelulakiin.

Samalla ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi myös MARPOL-yleissopimuksen liitteiden muutoksia, joilla on uudistettu yleissopimuksen ilmansuojeluliite ja tehty muutoksia öljypäästöjä koskevaan I liitteeseen, käymäläjätevesiä koskevaan IV liitteeseen ja kiinteitä jätteitä koskevaan V liitteeseen sekä lait näiden muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. MARPOL-yleissopimuksen muutokset sisältävät sekä Euroopan unionin että jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvia määräyksiä, joten eduskunnan hyväksyntää haetaan vain siltä osin, kuin muutokset kuuluvat Suomen toimivaltaan.

Lisäksi ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Lontoon pöytäkirjan liitteiden 1 ja 2 muutokset, joilla kielletään viemäri- ja jäteveden laskeminen mereen, sekä lain pöytäkirjan muutosten voimaansaattamisesta.

Lait merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta ja sakan täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025. Käsitellyn käymäläjäteveden ja niin sanotussa avoimessa kierrossa käytetyistä rikkipesureista peräisin olevan pesuveden päästökiellot tulisivat voimaan 1.7.2025. Päästöt suljetussa kierrossa käytetyistä rikkipesureista veteen kielletäisiin 1.1.2029 alkaen ja harmaan veden päästäminen 1.1.2030 alkaen.

Hongkongin yleissopimus tulee voimaan 24 kuukauden kuluttua sen voimaantuloehtojen täyttymisestä. Ehdot täyttyivät 26.6.2023, joten sopimus tulee voimaan 26.6.2025. Yleissopimukseen liittyvät lait ja merenkulun ympäristönsuojelulain säännökset on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan, kun sopimus tulee kansainvälisesti voimaan. MARPOL-yleissopimuksen ja Lontoon pöytäkirjan muutokset katsottiin hyväksytyiksi pöytäkirjan mukaisella niin sanotulla hiljaisella hyväksymismenettelyllä ja ovat tulleet osin jo voimaan. Suomi on joutunut vastustamaan näitä MARPOL-yleissopimuksen ja Lontoon pöytäkirjan muutoksia, kunnes muutokset on hyväksytty ja voimaansaattettu perustuslain edellyttämällä tavalla. MARPOL-yleissopimuksen ja Lontoon pöytäkirjan muutosten sekä MAPROL-yleissopimukseen liittyvät merenkulun ympäristönsuojelulain muutosten on tarkoitus tulla voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana. MARPOL-yleissopimuksen ja Lontoon pöytäkirjan muutosten vastustus on tarkoitus purkaa siten, että voimaantulo toteutuu tuona asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Valiokunnan mietintö LiVM 13/2024 vp

Lakialoite

Lakialoite LA 17/2023 vp koskee käymäläjätevesien, harmaavesien, kiinteiden jätteiden ja rikkipesurivesien aluksesta päästämisen kieltämistä Suomen vesialueella ja talousvyöhykkeellä. Lain yleisiä säännöksiä täydennetään siten, että se tunnistaa harmaaveden määritelmän yhtenä jätevesityyppinä, ja siten, että se tunnistaa rikkipesuriveden päästämisen mereen sekä avointa (pakokaasujen puhdistusjärjestelmien pesuvedet) että suljettua (pakokaasujen puhdistusjärjestelmien jäämät) puhdistusjärjestelmää käyttämällä. Käymäläjäteveden, harmaaveden ja avoimen sekä suljetun kierron rikkipesurivesien päästäminen aluksesta veteen kielletään Suomen vesialueella ja talousvyöhykkeellä. Lain viittaus kieltoa laimentavaan MARPOL-yleissopimuksen IV liitteen poistetaan käymäläjäteveden päästökieltoa koskevassa kohdassa. Poistetaan mahdollisuus kiinteän jätteen veteen poistamiskieltoa lieventäviin määräyksiin tyyppihyväksytyjä hienonnuslaitteistoja käytettäessä.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

(1) Hallituksen esityksellä saatetaan voimaan useita kansainvälisiä sopimuksia, joilla parannetaan merten ympäristönsuojelua. Tämän lisäksi säädöksillä täydennetään EU:n lainsäädäntöä. Valiokunta pitää esityksen tarkoitusperä hyvinä ja esittää lakien hyväksymistä muuttamattomina.

(2) Saadun selvityksen mukaan hallituksen esityksessä esitetty tieto Tanskassa valmisteltavan suljetun kierron päästökiellon voimaantulosta on jossain määrin virheellinen: Tanskassa on poliittinen sopu suljetun kierron päästöjen kieltämisestä 1.7.2029 alkaen, ei 1.1.2029 alkaen. Ruotsissa juuri lausunnolla olleen luonnoksen mukaan suljetun kierron päästöt kiellettäisiin samassa aikataulussa kuin Suomessa eli 1.1.2029 alkaen. Hallituksen esityksen tieto Tanskan ja Ruotsin avoimen kierron pesuvesien päästökiellon voimaantulosta (1.7.2025) pitää edelleen paikkansa. Tanskan hallitus antoi päästökieltoa koskevan esityksen parlamentille 14.11.2024. Ruotsissa päästökielto ei edellytä valtiopäivien hyväksyntää. Ruotsin hallitus antanee säädösmuutoksen alkuvuodesta 2025. Valiokunta pitää hyvänä, että voimaantuloja on pyritty sovittamaan yhteen Itämeren alueen valtioiden kanssa. Valiokunta korostaa kuitenkin International Maritime Organizationin (IMO) globaalien sääntöjen merkitystä ympäristönsuojelun ja maailmanlaajuisen kilpailukyvyyn tasapuolisuuden osalta.

Saaripoikkeus

(3) Saaripoikkeuksen käyttöönottoa on valiokuntakäsittelyn aikana kyseenalaistettu. Liikenne- ja viestintäministeriön mukaan esitetyllä saaripoikkeuksella lievennetään Ahvenanmaan liikenteelle EU-sääntelystä aiheutuvia lisäkustannuksia. Suomessa poikkeus kattaisi manner-Suomen ja Ahvenanmaan välisen matkustaja-autolauttaliikenteen ja näiden alusten satamassaoloajan ahvenanmaalaisissa satamissa. Poikkeuksen soveltamisen ajalta (2025—2029) poikkeuksen piirissä oleville aluksille kertyisi keskimäärin noin 0,5—1,5 miljoonan euron aluskohtainen kustannussäästö. Asetuksen aiheuttaman kustannusvaikutuksen lieventämisellä varmistettaisiin osataan Ahvenanmaan liikenteen toimintaedellytykset.

Valiokunnan mietintö LiVM 13/2024 vp

(4) Saadun selvityksen mukaan kyse on huoltovarmuusasiasta, koska Ahvenanmaa on hyvin riippuvainen juuri matkustaja-autolautoista rahdin ja matkustajien kuljetuksessa. Meriliikenne ei ole mantereella sijaitsevalle Merenkurkun seudulle yhtä kriittinen huoltovarmuustekijä kuin Ahvenanmaalle, joten Ahvenanmaan ja Merenkurkun reitit eivät ole keskenään verrannollisia.

(5) Liikenne- ja viestintäministeriö on todennut, että saaripoikkeuksen soveltamisella ei olisi suoria vaikutuksia Saaristomeren tilaan, koska se lisäisi alusten kasvihuonekaasupäästöjä arviolta noin prosentilla, millä ei ole merkittävää meriympäristön tilaa paikallisesti heikentävää vaikutusta. Hallitusohjelmassa sovitusti päästökauppalaissa (1270/2023) säädetään, että Suomi soveltaa saaripoikkeusta EU:n meriliikenteen päästökauppajärjestelmän puitteissa. Valiokunta pitää saaripoikkeusta tarpeellisena ja korostaa, että saaripoikkeusta on mahdollista soveltaa vain vuoden 2029 loppuun saakka.

Kirjanpitovelvollisuus

(6) Asiantuntijakuulemisessa on esitetty, että merenkulun ympäristösuojelulakia (MYSL) muutettaisiin harmaavesipäästökiellon osalta hallinnollisen taakan vähentämiseksi siten, että kirjanpitovelvollisuus harmaajätevesilaitaventiilin sulkemisesta ja suomalaisen satamaan jätetystä harmaavesimäärästä sallittaisiin tehdä konepäiväkirjan tai aluksen lokikirjan sijasta aluksen käymäläjätevesipäiväkirjaan, kun tämä tulee pakolliseksi MARPOL-yleissopimuksen muutosten jälkeen. Liikenne- ja viestintäministeriö on todennut, että lakiehdotuksen mukaan merkintä tulee tehdä aluksen konepäiväkirjaan tai muuhun aluksen päiväkirjaan. Valiokunta toteaa, että ehdotettu säännös sallii siten merkintöjen tekemisen aluksen käymäläjätevesipäiväkirjaan.

Jäänmurtajat

(7) Arctia Oy ehdotti asiantuntijakuulemisessa, että käymäläjäteveden ja harmaan veden päästökieltoa koskevat ehdotukset rajattaisiin siten, että ne eivät koskisi olemassa olevia jäänmurtajia, koska osaan Arctian vanhemmista murtajista ei alun perin ole rakennettu harmaa- ja jätevesitankkeja eikä jätteiden säilyttäminen aluksella suuremmissa määrin ole mahdollista.

(8) Liikenne- ja viestintäministeriö totesi vastineessaan, että Arctia Oy esitti mainitut huolet myös hallituksen esitysluonnosta koskevassa lausunnossaan. Jatkovalmistelussa huolia arvioitiin ja Väylävirastoa konsultoitiin. Jatkovalmistelussa päädyttiin lisäämään hallituksen esityksen 6. lakiehdotuksen (MYSL) 5 luvun harmaan veden päästökieltoa koskevaan 1 a §:ään 2 momentti, jonka mukaan päästökieltoa ei sovelleta ennen vuotta 1990 rakennettuihin aluksiin, jotka tuottavat Väylävirastolle jäämurtopalveluja sopimus- tai valtiosopimus pohjaisesti. Väylävirasto on saadun selvityksen mukaan arvioinut, että tämä vanhoja jäänmurtajia koskeva rajaus riittää varmistamaan, ettei päästökiellosta aiheudu ongelmia jäänmurtajille.

Maasähkö

(9) Saadun selvityksen mukaan suomalaiset satamat ovat saaneet merkittävästi EU-tukea maasähköinvestointeihin. Valiokunta pitää hyvänä, että saadun selvityksen mukaan maasähkön kehittäminen aukeaa lähivuosina todennäköisesti lisää rahoitusmahdollisuuksia eri EU-lähteistä.

Valiokunnan mietintö LiVM 13/2024 vp

Satamat ovat kuitenkin esittäneet huolia maasähkön rakentamiseen myönnettävän taloudellisen tuen riittävydestä ja jatkuvuudesta.

(10) Satamat ovat esittäneet maasähkölle alennettua verokantaa, koska se parantaisi maasähkön kilpailuasemaa suhteessa perinteisiin polttoaineisiin. Suomen satamien mukaan alempi verokanta myös kannustaisi maasähkön käyttöönottoon aluksilla ennen vuotta 2030. Alennettu verokanta on myös listattu toimenä kansallisessa liikenteen vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluinfratruktuuriohjelmassa. Valiokunta pitää alennettua maasähkön verokantaa perusteltuna ja kiirehtii sitä.

Uusiutuvat ja vähähiiliset polttoaineet

(11) Valiokunnan huomiota on yleisesti kiinnitetty uusiutuvien ja vähähiilisten polttoaineiden saatavuuteen meriliikenteessä. On pidetty tärkeänä, että kansallisella tasolla toimitaan vaihtoehtoisten käyttövoimien saatavuuden varmistamiseksi. Valiokunta tunnistaa tarpeen varmistaa niin globaalilla, EU:n kuin kansallisella tasolla meriliikenteen vaihtoehtoisten käyttövoimien riittävä saatavuus. Muun muassa kansallinen liikenteen vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluinfratruktuuriohjelma toteuttaa tätä tavoitetta. Valiokunta toteaa tyytyväisyydellä, että liikenne- ja viestintäministeriö seuraa saadun selvityksen mukaan tilannetta ja että ministeriö pyrkii osaltaan edistämään näiden polttoaineiden saatavuutta.

Huviveneet

(12) Asiantuntijakuulemisessa pidettiin tärkeänä, että huviveneet on rajattu harmaan veden päästökiellon ulkopuolelle. Liikenne- ja viestintäministeriöltä saadun selvityksen mukaan huviveneet on rajattu ehdotetun harmaan veden päästökieltoa koskevan merenkulun ympäristönsuojelulain 5 luvun 1 a §:n ulkopuolelle. Hallituksen esityksen vaikutusarviojaksossa kuvataan, että päästökielto koskisi enimmillään noin tuhatta huvivenettä. Tältä osin hallituksen esityksen vaikutusarvioon on jäänyt virhe, koska ehdotetulla päästökiellolla ei ole vaikutuksia huviveneisiin. Päästökiellon soveltamisalaan kuuluvia aluksia koskevan virkkeen tulisi kuulua:

Arvion mukaan jonkinlainen lisäasennustarve voisi enimmillään koskea noin 30:tä huvialusta eli yli 24 metriä pitkiä aluksia, jotka saavat kuljettaa vähintään 15 henkilöä, noin 250:tä alusrekisterin alusta pois lukien ulkomaan liikenteen alukset sekä noin 1 500:aa Suomen satamissa vuosittain käyvää ulkomaan liikenteen alusta.

Siirtymäajat

(13) Sataman vastaanottoinfrastruktuurin kehittäminen vaatii yleensä usean vuoden siirtymäajan. Liikenne- ja viestintäministeriö on todennut, että monissa hallituksen esitysluonnosta koskevista lausunnoissa esitettiin harmaan veden päästökiellolle 10 vuoden siirtymäaikaa, mutta ministeriö piti tätä liian pitkänä. Viidessä vuodessa kaikki alukset käyvät kuivatelakalla osana pakollisia katsastuksia, ja myös satamainfrastruktuurihankkeet on mahdollista toteuttaa tuossa ajassa.

(14) Valiokunta pitää valittuja siirtymäaikoja perusteltuina.

Valiokunnan mietintö LiVM 13/2024 vp

Lakialoite 17/2023 vp: Lakialoite laiksi merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta

(15) Valiokunta on käsitellyt lakialoitetta laiksi merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta nyt käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen käsittelyn yhteydessä. Saadun selvityksen mukaan hallituksen esityksen lakiehdotukset kattavat lakialoitteessa ehdotetut säännökset siltä osin, kuin ne on mahdollista saattaa voimaan. Tämän vuoksi valiokunta esittää lakialoitteen hylkäämistä.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Liikenne- ja viestintävaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy hallituksen esityksessä HE 178/2024 vp tarkoitetun yleissopimuksen ja tarkoitetut yleissopimukseen tehdyt muutokset siltä osin kuin ne kuuluvat Suomen toimivaltaan.

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 178/2024 vp sisältyvät 1.—12. lakiehdotuksen.

Eduskunta hylkää lakialoitteeseen LA 17/2023 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 22.11.2024

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

varapuheenjohtaja Timo Furuholm vas
jäsen Pekka Aittakumpu ps
jäsen Marko Asell sd
jäsen Heikki Autto kok
jäsen Tiina Elo vihr
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Petri Huru ps
jäsen Aleks Jänntti kok
jäsen Vesa Kallio kesk
jäsen Marko Kilpi kok
jäsen Sheikki Laakso ps
jäsen Mats Löfström r
jäsen Anna-Kristiina Mikkonen sd
jäsen Jani Mäkelä ps
jäsen Martin Paasi kok
jäsen Pinja Perholehto sd

Valiokunnan mietintö LiVM 13/2024 vp

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker

Valiokunnan mietintö LiVM 13/2024 vp Vastalause

Vastalause

Perustelut

Hallituksen esityksessä HE 178/2024 vp ehdotetaan muutettavaksi merenkulun ympäristönsuojelulakia, aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annettua lakia, alusturvallisuuden valvonnasta annettua lakia, jätelakia, ympäristönsuojelulakia ja sakon täytäntöönpanosta annettua lakia. Lisäksi esityksessä ehdotetaan lukuisia muita tarkennuksia ja muutoksia.

Hallituksen esitys edistää päästöjen vähentämistä, ja se on tervetullut. Siinä on kuitenkin ongelmia, jotka olisi syytä korjata.

Ensinnäkin hallituksen esityksen niin sanottu saaripoikkeus ei ole perusteltu. Kuten asiantuntijalausunnoissa todetaan, se on aiheuttajaperiaatteen vastainen. Ehdotammekin siis, että 6. lakiehdotuksen 7 a luvun 9 § poistetaan esityksestä.

Toiseksi ehdotettujen siirtymäsäännösten tulisi olla kunnianhimoisempia. Esimerkiksi Tanskan odotetaan kieltävän avoimen kierron rikkipesurien päästöt jo vuodesta 2025. Liian pitkä siirtymäaika ei ole perusteltu, kun meriluonnon tila on heikko ja se vaatii akuutteja korjaustoimia. Ehdotamme siis, että sekä harmaan veden päästökielto että avoimen kierron rikkipesurien päästöjen kielto tulevat voimaan jo 1.7.2026 alkaen.

Jotta varustamot ja satamat ehtivät varautua päästökieltoon tarvittaessa lisäämällä alusten tankkikapasiteettia ja varautumalla harmaiden vesien vastaanottoon satamassa, muutoksille esitetään vuoden siirtymäaikaa. Siten pykälän esitetään tulevan voimaan 1.7.2026 alkaen. Kuten 1 a §, myös 2 §:n muutokset tulisivat voimaan 1.7.2026 alkaen.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että 6. lakiehdotus hyväksytään muutoin valiokunnan esityksen mukaisena paitsi 7 a luvun 9 § poistetaan ja lakiehdotuksen voimaantulo hyväksytään muutettuna seuraavasti:

7 a luvun 9 §

~~Uusiutuvien ja vähähiilisten polttoainoiden käytöstä meriliikenteessä annettua asetusta ei sovelleta alusten 31 päivään joulukuuta 2029 asti käyttämään energiaan muiden matkustaja-alusten kuin risteilymatkustaja-alusten liikennöimillä matkoilla Suomen lainkäyttövaltaan kuuluvan mainitun asetuksen 3 artiklan 10 kohdassa tarkoitetun käyntisataman ja toisen sellaisen Suomen lainkäyttövaltaan kuuluvan käyntisataman välillä, joka sijaitsee saarella, jossa on alle 200 000 vakinaista asukasta, tai mainittujen alusten ollessa sellaisen saaren käyntisatamassa.~~

Valiokunnan mietintö LiVM 13/2024 vp

Vastalause

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain:

1) 5 luvun 1 § ja 7 luvun 9 b §:n 1 momentti tulevat voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2025;

2) 7 luvun 9 b §:n 2 momentti tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2025;

3) 5 luvun 1 a ja 2 § tulevat voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2026;

4) 7 b luvun 2 § tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2030;

5) 6 luvun 2 §:n 3 momentti ja 5 §:n 1 ja 3 momentti, 7 a luvun 1—8 ja 12 § sekä 8 a luvun 1—5 § tulevat voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Tämän lain voimaan tullessa tällä lailla muutettavan lain 12 luvun 16 §:n nojalla vireillä olleeseen uhkasakkoa, teettämisuuhkaa tai keskeyttämisuuhkaa koskevaan asiaan sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 22.11.2024

Tiina Elo vihr

Timo Furuholm vas